

23.09.2019

§ 64

Asianro 7663/00.01.00/2019

**Kuntatekniikkaliikelaitos Mestarin yhtiöittämisestä päättäminen**

Kuntatekniikkaliikelaitos Mestar toimii tällä hetkellä liikelaitosmuodossa ja tuottaa kuntatekniikan palveluita kaupunkikonsernille. Palvelutuotannossaan liikelaitos tekee tiivistä yhteistyötä alueen yritysten kanssa. Liikelaitosmuodossa harjoitettuna toiminnassa on haasteita lainsäädännön ja markkinoiden toimivuuden näkökulmasta.

Kuopion kaupungin oli 31.5.2019 mennessä toimitettava Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (KKV) yksityiskohtainen toteuttamissuunnitelma Kuntatekniikkaliikelaitos Mestarin toiminnan yhtiöittämisestä tai vaihtoehtoisesti vetäytymisestä kilpailuilla markkinoilla harjoitettavasta toiminnasta. Toteuttamissuunnitelman tuli sisältää myös toteuttamisaikataulu sekä selvitys siitä, miten ja missä toimielimissä suunnitelma tullaan käsittelemään.

Lisäksi suunnitelman tuli sisältää selvitys Mestarin kustannuslaskennan kehittämistä sekä Mestarin toimenpiteistä markkinaperusteisen hinnoittelun toteuttamiseksi. Suunnitelmassa ja Mestarin toiminnassa on myös huomioitava kilpailulakiin 1.1.2020 alkaen ehdotettu muutos (HE 68/2018), jonka (esityksen 30 d §) mukaan kunnan, kuntayhtymän, valtion tai niiden määrittämälleen kuuluvan yksikön tulee pitää kilpailutilanteessa markkinoilla harjoitettavasta taloudellisesta toiminnastaan erillistä kirjanpitoa.

Kuopion kaupungin omistajaohjausjaosto käsiteli asiaa kokouksessaan 29.4.2019. Kuopion kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.5.2019 § 141 käsitellyt vastineen antamista. Kaupunginhallitus on antanut Kilpailu- ja kuluttajavirastolle seuraavan sisältöisen vastineen:

1. In-house-yhtiön perustamisesta ja liikelaitoksen toiminnan siirtämisestä osakeyhtiöön päätetään kaupunginvaltuustossa kaupunginhallituksen esityksestä vuoden 2019 loppuun mennessä. Yhtiö on tarkoitus perustaa vuoden 2020 aikana siten, että uusi yhtiö aloittaisi toimintansa 1.1.2021. Yhtiön perustamispäätöksen jälkeen omistajaohjausjaosto ohjeistaa Mestarin palveluja käyttäviä konserniyhteisöjä päättämään ensi tilassa perustettavan in-house-yhtiön osakkeiden hankkimisesta. Ennen uuden yhtiön perustamista Mestar toimii liikelaitoksena tarjoten palvelujaan pääsääntöisesti tuleville omistajille, siten että se aktiivisesti luopuu myynnistä ulkopuolisille tahoille.
2. Mestarissa on käynnissä kustannuslaskennan ja kirjanpidon projektit, joiden tarkoituksena on kustannuslaskennan kehittäminen sekä markkinoilla harjoitettavan taloudellisen toiminnan kirjanpidon eriyttäminen ja markkinaperusteisen hinnoittelun periaatteiden määrittäminen.
3. Mestarista laadittu toimintamuotoselvitys toimitetaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Mestarista toimintamuodosta on laadittu selvitys, jonka tuloksena voidaan todeta, että on tarkoituksenmukaisinta muodostaa Mestarista in-house-yhtiö.

23.09.2019

Mestarin palvelutoiminta yhtiöitetään Kuopion kaupungin ja kaupunkikonsernin yhteisöjen omistamaan osakeyhtiöön. Palvelutuotanto, henkilöstö (ns. liikkeenluovutus), sopimukset, tase-erät yms. siirretään perustettavalle yhtiölle. Hankintalain mukaan sidosyksikön tulee olla erillinen toimija ja päätöksenteon kannalta itsenäinen. Lisäksi hankintayksikön on myös käytettävä sidosyksikköön määräysvaltaa yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Sidosyksikkö saa harjoittaa enintään 5% ja enintään 500 t€ osuuden liikevaihdostaan ulkopuolisten tahojen kanssa.

Mestarin palveluita ostavat konserniyhtiöt tulee liittää uuden yhtiön omistajiksi. Usean omistajan sidosyksikössä hankintayksiköiden tulee yhdessä käyttää määräysvaltaa sidosyksikköön. Käytännössä sidosyksikön toimitukset koostuvat kaikkien hankintayksiköiden edustajista, jolloin hankintayksiköt käyttävät yhdessä ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategiaan tavoitteisiin ja tärkeisiin päätöksiin.

Sidosyksikkönä toimiva Mestar Oy voi ottaa vastaan omistajien tilaamia töitä ilman kilpailutusta. Lisäksi uusi toimintamuoto lisää toiminnan ja talouden läpinäkyvyyttä sekä mahdollistaa nopeamman reagointikyvyn ja ketterämmän päätöksenteon. Osakeyhtiömuotoinen toiminta mahdollistaa myös palveluiden tarjoamisen yhtiöön mahdollisesti myöhemmin omistajaksi tuleville osakkaille.

Mestarissa on keväällä 2019 käynnistetty kustannuslaskennan ja kirjanpidon projektit, joiden tarkoituksena on kustannuslaskennan kehittäminen sekä markkinoilla harjoitettavan taloudellisen toiminnan kirjanpidon eriyttäminen ja markkinaperusteisen hinnoittelun periaatteiden määrittäminen.

#### Vaikutusten arviointi

Asia on yritysvaikutuksiltaan elinkeinoelämän viestimän tavoitteen mukainen: Mestar tulee toimimaan yhtiömuodossa sekä nykyistä vähemmässä määrin kilpailuilla markkinoilla. Mestar hyödyntää edelleen alihankintaa ja avaa mahdollisuuksia paikallisille ja alueellisille yrityksille.

#### Päätösehdotus

Omistajaohjausjaosto päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. Kuopion kaupunki päättää yhtiöittää liikelaitos Mestarin liiketoiminnan siten, että yhtiön perustamispäätös tehdään keväällä 2020 vuoden 2019 tilinpäätöslukujen valmistuttua ja uusi yhtiö aloittaa toimintansa 1.1.2021.
2. Yhtiön perustamispäätöksessä huomioidaan myös Mestarin palveluja käyttävien konserniyhteisöjen omistusosuudet ja näiden yhtiöiden tulee perustamispäätöksen jälkeen päättää ensi tilassa uuden in-house-yhtiön osakkeiden hankkimisesta.
3. Ennen uuden yhtiön perustamista Mestar toimii liikelaitoksena tarjoten palvelujaan pääsääntöisesti tuleville omistajille, siten että se aktiivisesti luopuu myynnistä ulkopuolisille tahoille.

23.09.2019

**Päätös**

Omistajaohjausjaosto päätti esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. Kuopion kaupunki päättää yhtiöittää liikelaitos Mestarin liiketoiminnan siten, että yhtiön perustamispäätös tehdään keväällä 2020 vuoden 2019 tilinpäätöslukujen valmistuttua ja uusi yhtiö aloittaa toimintansa 1.1.2021.
2. Yhtiön perustamispäätöksessä huomioidaan myös Mestarin palveluja käyttävien konserniyhteisöjen omistusosuudet ja näiden yhtiöiden tulee perustamispäätöksen jälkeen päättää ensi tilassa uuden in-house-yhtiön osakkeiden hankkimisesta.
3. Ennen uuden yhtiön perustamista Mestar toimii liikelaitoksena tarjoten palvelujaan pääsääntöisesti tuleville omistajille, siten että se aktiivisesti luopuu myynnistä ulkopuolisille tahoille.

